

Joseph Haydnlaan 2a
3533 AE Utrecht
+ 31 (0)30 231 66 66
secretariaat@kerkenvrede.nl
www.kerkenvrede.nl
NL14 TRIO 0320 3644 02
KvK-nummer 40530086

Kerk en Vrede is aangesloten bij
International Fellowship of Reconciliation (IFOR)
en bij Church and Peace

Open brief aan de kerken over militarisering

Utrecht, september 2026

Aan de Raad van Kerken
en aan de lidkerken van de Raad van Kerken

Lectori salutem,

Dit is een *brandbrief*, wij slaan alarm. Wij zien een wereld die in brand staat door de vele oorlogen die gaande zijn. Er lijkt maar geen einde te komen aan het verschrikkelijke geweld in Soedan, Oekraïne, Palestina en rond Iran.

En ondertussen zien wij in Europa geen inzet op diplomatieke inspanningen, maar toenemende bewapening en een politiek van economische en militaire confrontatie. Wapenbeheersingsverdragen zijn opgezegd of niet verlengd, het internationaal recht wordt met voeten getreden en onrechtvaardige verhoudingen worden in stand gehouden. Meer bewapening wordt als de oplossing gezien voor oorlogen en oorlogsdreiging. De NAVO-landen trekken honderden miljarden extra uit voor defensie. Dat heeft enorme gevolgen voor heel onze samenleving. Die zijn samen te vatten in één woord: *militarisering*.

Kerk en Vrede is diep bezorgd over de huidige golf van militaire plannen en investeringen. Die leiden onze wereld en ons land op een doodlopende weg. Die zullen alleen maar het geweld versterken en andere landen verleiden om ook meer oorlogstuig te produceren. Die plannen verslinden vele miljarden die aan onze gemeenschap onttrokken worden, die niet besteed kunnen worden aan sociale zekerheid, onderwijs enz. De plannen zorgen ook voor extra vervuiling en klimaatvernietiging. En de kosten van die plannen worden eenzijdig neergelegd bij de armen. Daarnaast verzetten we ons tegen de ongekennde propaganda vanuit de overheid, die ons voorspiegelt dat we ons op oorlog moeten voorbereiden en dat meer wapens en meer troepen ons veiliger maken. Heel onze samenleving wordt wettelijk gedwongen en verleid om hieraan mee te werken - mensen, bedrijven en instituties. Deze propaganda belemmert het open gesprek en kritische vragen, en blokkeert het beraad over de vraag of deze militarisering ook werkelijk een oplossing biedt.

Wij - bestuur en leden van Kerk en Vrede - willen leven en handelen vanuit de christelijke traditie. De basis voor het vredeswerk van de kerken ligt voor Kerk en Vrede in de oude belijdenis *Christus is onze vrede*. Hij heeft de vijandschap weggebroken met inzet van zijn lichaam (Efeze 2:14 e.v.) Als Christus er alles aan gedaan heeft om de vijanden tot één nieuwe mens(heid) te herscheppen, zijn de kerken en de christenen geroepen tot verzoening en het afbreken van mu-

ren. De Berlijnse muur viel om, de apartheidsmuur viel om. Het kan, ook vandaag. Waar wordt er nu aan gewerkt om de muren van vijandschap tussen West en Oost, tussen Israël's en Palestijnen, te slechten? Daar ligt de taak van wie zich door Christus geroepen en geïnspireerd weet.

Daarom geloven wij dat er beslist een andere weg dan deze militarisering mogelijk is. Dat een open houding naar anderen nieuwe mogelijkheden opent om tot werkelijke vrede te komen – ook met hen die wij als bedreigend zien.

Zo'n houding vraagt allereerst om kritische zelfreflectie, vanuit de vraag hoe het eigen handelen overkomt bij anderen. Het vraagt om inclusief denken, waarin niet alleen eigen veiligheid maar ook de veiligheid van de ander bedacht wordt. En het vraagt om reflectie op de effecten van het geweldsdenken dat onze samenleving overspoelt, de angst en de verharding. In toenemende mate groeien onze kinderen op in een wereld waarin vijandschap normaal wordt.

Wij pleiten voor een *andere weerbaarheid* dan de militaire. Een weerbaarheid die vóór alles de maatschappelijke samenhang en de internationale rechtvaardigheid bevordert. Die veiligheid niet ziet als iets exclusief voor onze groep, maar voor heel de wereld.

Wij doen een *dringende oproep tot herbezinning*, tot een fundamenteel en breed gesprek in onze samenleving. Wat voor land willen wij zijn? Wat voor toekomst willen wij voor de generaties na ons? Willen wij toe naar een wereld die nog meer dan nu doortrokken is van geweld en vertrouwen op geweld? Of willen we werkelijk stappen zetten naar een wereld in vrede?

Wij verlangen ernaar dat Nederland *nu* een nieuw begin maakt en gaat werken aan een samenleving die hoop biedt op een leefbare aarde voor iedereen.

Binnenkort publiceren wij een langer geschrift waarin wij ons alarm verder uitwerken – zie www.kerkenvrede.nl

Wij realiseren ons dat de militarisering binnen de Raad van Kerken aan de orde is, maar nog niet in een duidelijk standpunt heeft geresulteerd. Naar onze mening is deze kwestie echter zo urgent dat niet langer kan worden gewacht om de alarmklok te luiden. Het is de hoogste tijd...

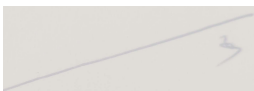
Wij dringen er bij u op aan dit in o.a. uw eigen kerk aan de orde te stellen. Graag gaan wij daartoe het gesprek met u aan. Binnen de Raad van Kerken en met de kerken afzonderlijk. Wij zien uw reacties vol verwachting tegemoet.

Vrede en alle goeds,

Henk Baars (voorzitter) (tel.nr. 06-41170229)

Johannes Kon (secretaris)

CC aan de Commissie voor Defensie van de 2^e kamer